

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne **R., F.**, proti žalovanému **I. M.**, bývajúcemu v P., zastúpenému JUDr. T. K., advokátom v P., **o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti**, vedenej na Okresnom súde Nové Mesto nad Váhom pod sp. zn. 4 C 23/2008, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 21. mája 2009 sp. zn. 4 Co 229/2008, 4 Co 122/2009 rozhodol

t a k t o :

Dovolanie **o d m i e t a** .

Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Nové Mesto nad Váhom rozsudkom z 12. júna 2008 č.k. 4 C 23/2008-195 v spojení s dopĺňacím rozsudkom z 10. júla 2008 č.k. 4 C 23/2008-198 a v spojení s opravným uznesením z 10. júla 2008 č.k. 4 C 23/2008-199 určil, že žalobkyňa je vlastníčkou nehnuteľnosti, pozemku na parc. č. X. – záhrada s výmerou X. m², nachádzajúcej sa v katastrálnom území H., vedenom Katastrálnym úradom v T., Správa katastra N. na LV č. X.. Žalovanému uložil povinnosť vypratať pozemok na parc. č. X. – záhrada s výmerou X. m², nachádzajúcej sa v katastrálnom území H., zapísanom na LV č. X. do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Žalovanému uložil povinnosť zaplatiť náhradu trov konania štátu za znalecké dokazovanie vo výške 15 983,-- Sk na účet súdu a povinnosť zaplatiť žalobkyňi náhradu trov konania 114 876,50 Sk, všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Takto rozhodol, keď z vykonaného dokazovania mal za preukázané, že žalobkyňi bola prídellovou listinou pridelená parc. č. X. – záhrada, ktorú aj od roku 1948 až do roku 2004 užívala. Uviedol, že žalobkyňa preukázala okolnosti, z ktorých možno usudzovať, že jej držba

pozemku, ktorej sa uchopila po predchádzajúcej konfiškácii bola od počiatku dobromyseľná. Vyrážacia doba začala plynúť od 4. októbra 1948, t.j. odo dňa prídely podľa Občianskeho zákonníka č. 141/1950 Zb., skončila uplynutím 10 ročnej lehoty, t.j. 4. októbra 1958, kedy sa žalobkyňa stala vlastníčkou tohto pozemku. Žalobkyňa preukázala naliehavosť právneho záujmu na určení vlastníckeho práva k pozemku parc. č. X. v zmysle § 80 písm. c/ O.s.p. z dôvodu, že bez určovacieho rozhodnutia súdu nebude možné vykonať zápis zmeny v katastri nehnuteľností v prospech žalobkyne. Na základe uvedených dôvodov súd prvého stupňa žalobe v celom rozsahu vyhovel, keď dospel k záveru, že žalobkyňa sa stala vlastníčkou nehnuteľnosti titulom vydržania podľa zák. č. 141/1950 Zb. Súd prvého stupňa zároveň podľa § 126 ods. 1 Občianskeho zákonníka uložil žalovanému vypratať parcelu č. X. v katastrálnom území H., nakoľko mal ohliadkou za preukázané, že žalovaný zasiahol do vlastníckeho práva žalobkyne vybudovaním murovaného plota na hranici pozemku parc. č. X. a č. X. a umiestnením pletivového oplotenia na hranici týchto pozemkov. Súd prvého stupňa zároveň rozhodol o trovách konania štátu vynaložených na znalecké dokazovanie, keď neúspešného žalovaného zaviazal k povinnosti zaplatiť na účet súdu prvého stupňa sumu 15 983,-- Sk, ktorá bola vyplatená znalcovi z rozpočtových prostriedkov súdu. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p. a úspešnej žalobkyni priznal náhradu trov konania v celkovej výške 114 876,50 Sk.

Na odvolanie žalovaného Krajský súd v Trenčíne rozsudkom z 21. mája 2009 sp. zn. 4 Co 229/2008, 4 Co 122/2009 rozsudok súdu prvého stupňa v spojení s dopĺňacím rozsudkom z 10. júla 2008 a v spojení s opravným uznesením z 10. júla 2008 potvrdil. Žalovaného zaviazal zaplatiť žalobkyni náhradu trov odvolacieho konania vo výške 705,67 € k rukám jej právneho zástupcu. Odvolací súd zhodne so skutkovými závermi zistenými súdom prvého stupňa mal za preukázané, že žalobkyňa sa správala tak, ako možno vzhľadom na všetky okolnosti očakávať, od správania sa skutočných vlastníkov sporných nehnuteľností a vlastnícke právo k predmetnej nehnuteľnosti vydržala. Na rozdiel od právneho názoru súdu prvého stupňa však odvolací súd dospel k záveru, že žalobkyňa sa stala vlastníčkou nehnuteľnosti podľa § 134 Občianskeho zákonníka v znení novely vykonanej zákonom č. 509/1991 Zb. Právnická osoba totiž až do 31. decembra 1991 nebola spôsobilým subjektom vydržania, keď vlastnícke právo k pozemku mohlo byť vydržané iba fyzickou osobou, a to pre štát. Vzhľadom na túto skutočnosť mohol štát ako právnická osoba na základe vydržania nadobudnúť vlastnícke právo až k 1. januáru 1992 (§ 134 zák. č. 509/1991 Zb.). Pokiaľ mali nehnuteľnosť v oprávnenej držbe nepretržite po dobu desiatich rokov, pričom do vydržacej

doby je treba započítať i dobu oprávnenej držby vykonávanej ich predchodcom pred uvedeným dňom. K vydržaniu predmetnej nehnuteľnosti žalobkyňou teda nepochybne došlo, nakoľko žalobkyňa v čase účinnosti novely Občianskeho zákonníka k 1. januáru 1992 bola oprávnenou držiteľkou nehnuteľnosti. Odvolací súd neprihliadol na námietku žalovaného v odvolaní o neodbornosti znaleckého posudku Ing. G., keď uvedené námietky vzniesol žalovaný už pred súdom prvého stupňa a súd prvého stupňa sa s nimi správne vysporiadal. Odvolací súd poukázal na to, že z orientácie spornej parcely č. X. a parc. č. X., na ktorom stála fara vyplýva, že farská záhrada a parc. č. X. boli pridelené prídellovou listinou cirkvi spolu a záhrada bola umiestnená tak, že tieto parcely spolu bezprostredne susedili. Znalecký posudok Ing. J. G. bol len jedným z dôkazov, z ktorého bolo možné vyvodiť, že parc. č. X. je totožná s prídellovou parcelou č. X., keď tieto okolnosti jednoznačne vyplynuli aj z výsluchu vypočutých svedkov. Pokiaľ žalovaný v odvolaní namietal odňatie možnosti konať pred súdom prvého stupňa a porušenie procesných práv s poukazom na to, že súd prvého stupňa nečakal na jeho omeškaný príchod na posledné pojednávanie a neumožnil mu navrhnúť vykonanie ďalšieho dokazovania potrebného na riadne zistenie skutkového stavu veci, odvolací súd dospel k záveru, že tieto námietky zo strany žalovaného sú neopodstatnené. Konanie na súde prvého stupňa začalo podaním žaloby 27. októbra 2004, vo veci bolo stanovených viacero pojednávaní a ohliadka na mieste samom, žalovaný mohol navrhnúť vykonanie dôkazov výsluchom svedkov, avšak takýto dôkaz navrhol až na poslednom pojednávaní po tom, čo súd prvého stupňa vyhlásil uznesenie o skončení dokazovania. Odvolací súd nezistil porušenie ustanovení Občianskeho súdneho poriadku a procesné práva žalovaného súdom prvého stupňa. Odvolací súd o náhrade trov odvolacieho konania rozhodol podľa § 224 ods. 1, § 142 ods. 1 a § 151 ods. 1 O.s.p. tak, že úspešnej žalobkyňi priznal náhradu trov odvolacieho konania.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal včas dovolanie žalovaný z dôvodu, že postupom súdov nižších stupňov mu bola odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.). Podľa jeho tvrdenia k tejto procesnej vade došlo 21. mája 2001 na pojednávaní pred odvolacím súdom, keď o termíne pojednávania on sám ani jeho právny zástupca vôbec nevedeli. Uviedol, že v čase doručovania predvolania bol na zahraničnej dovolenke a predvolanie na pojednávanie jeho právnomu zástupcovi nebolo doručené. Odvolací súd napriek ich neprítomnosti vo veci vykonal dokazovanie (výsluch svedka M. L.), ku ktorému sa z uvedeného dôvodu nemohli vôbec vyjadriť. Rovnakej procesnej chyby sa dopustil aj súd prvého stupňa a to tým, že na posledné pojednávanie na súde prvého stupňa 12. júna 2008, na

ktoré sa právny zástupca žalovaného dostavil oneskorene (cca 7 min.) a to z objektívnych ospravedlniteľných dôvodov, nedal mu možnosť navrhnuť ďalšie dôkazy, čím mu odňal možnosť konať pred súdom. Tieto pochybenia mali za následok, že súdy oboch stupňov nedostatočne zistili skutkový stav a následne nesprávne právne posúdili celú vec. Žalovaný navrhol rozsudky nižších súdov zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Žalobkyňa sa k dovolaniu žalovaného nevyjadrila.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal predovšetkým jeho prípustnosť. Dospel pritom k záveru, že dovolanie smeruje proti takému rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné.

Dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

Podmienky prípustnosti dovolania sú upravené v ustanoveniach § 237, § 238 a § 239 O.s.p. V ustanovení § 237 O.s.p. sú stanovené podmienky prípustnosti dovolania proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu bez ohľadu na jeho procesnú formu. Ustanovenie § 238 O.s.p. upravuje dôvody prípustnosti dovolania proti rozhodnutiam odvolacieho súdu vydaným vo forme rozsudku a v ustanovení § 239 O.s.p. sú uvedené dôvody prípustnosti dovolania, ktoré smerujú proti rozhodnutiam odvolacieho súdu, vydaným vo forme uznesenia.

V prejednávanvej veci odvolací súd rozhodol rozsudkom, ktorým potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa.

Podmienky prípustnosti dovolania preto dovolací súd skúmal v zmysle § 238 O.s.p., podľa ktorého je dovolanie prípustné, ak smeruje proti rozsudku, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej (§ 238 ods. 1 O.s.p.), alebo proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2 O.s.p.), alebo proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu.

V prejednávanej veci dovolanie nesmeruje proti takému rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. Dovolanie podľa § 238 ods. 1 O.s.p. preto nie je prípustné. Nejde ani o rozsudok, v ktorom by sa odvolací súd odchyľil od právneho názoru dovolacieho súdu, vysloveného v tejto veci, pretože dovolací súd v tejto veci nerozhodoval (§ 238 ods. 2 O.s.p.). Nejedná sa ani o potvrdzujúci rozsudok, vo výroku ktorého by odvolací súd vyslovil prípustnosť dovolania, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu (§ 238 ods. 3 O.s.p.). Dovolanie preto podľa § 238 O.s.p. prípustné nie je.

S prihliadnutím na námietku žalovaného, ale tiež vzhľadom na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 O.s.p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z väd uvedených v § 237 O.s.p., neobmedzil sa dovolací súd len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O.s.p., ale sa zaoberal aj otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou vadou v zmysle § 237 písm. a/ až g/ O.s.p. (t.j. či v prejednávanej veci nejde o prípad nedostatku právomoci súdu, spôsobilosti účastníka konania, riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, nepodania návrhu na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať a rozhodovania vylúčeným sudcom, či konania nesprávne obsadeným súdom). Dovolací súd nezistil existenciu žiadnej podmienky prípustnosti dovolania uvedenej v tomto zákonom ustanovení. Nezistil ani podmienky prípustnosti dovolania podľa § 237 písm. f/ O.s.p., na ktoré poukazoval žalovaný.

Pod odňatím možnosti pred súdom konať treba rozumieť taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

Podľa § 101 ods. 2 O.s.p. súd pokračuje v konaní, aj keď sú účastníci nečinní. Ak sa riadne predvolaný účastník nedostaví na pojednávanie a ani nepožiadal z dôležitého dôvodu o odročenie, môže súd vec prejednať v neprítomnosti takéhoto účastníka; prihliadne pritom na obsah spisu a dosiaľ vykonané dôkazy.

Citované zákonné ustanovenie umožňuje súdu, aby na pojednávaní prejednal vec v neprítomnosti účastníka za predpokladu, že tento bol na pojednávanie riadne predvolaný a že na pojednávanie sa nedostavil a ani nepožiadal z dôležitého dôvodu o jeho odročenie.

V posudzovanej veci na rozdiel od tvrdenia dovolateľa, z obsahu spisu nepochybne vyplýva, že predvolanie na pojednávanie pred odvolacím súdom určeného na deň 21. mája 2009 bolo doručované právnemu zástupcovi žalovaného (§ 49 ods. 1 O.s.p.), a ktoré tento prevzal 13. mája 2009. Na pojednávanie sa však nedostavil a ani nepožiadal z dôležitého dôvodu o jeho odročenie a preto pokiaľ odvolací súd prejednal odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej a rozhodol o ňom v neprítomnosti žalovaného a jeho splnomocneného zástupcu, jeho postup bol v súlade s ustanovením § 211 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 101 ods. 2 O.s.p.

Pokiaľ žalovaný namietal, že nemal možnosť vyjadriť sa k veci, k vykonaným dôkazom a predložiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení treba uviesť, že žalovaný túto možnosť mal a aj ju využil prostredníctvom podaného odvolania proti rozsudku súdu prvého stupňa. V ňom sa vyjadril k veci samej, k vykonaným dôkazom a označil návrhy na dokazovanie.

V súvislosti s námietkou žalovaného, že odvolací súd v jeho neprítomnosti vypočul svedka M. L., dovolací súd poukazuje na to, že tento svedok bol podrobne vypočutý v priebehu konania pred súdom prvého stupňa (viď č.l. 135 a nasl.) za prítomnosti právneho zástupcu žalovaného. Svedok M. L. na svojej výpovedi aj pred odvolacím súdom v plnom rozsahu zotrval, pričom odvolací súd z tohto vykonaného dôkazu nevyvodil právne závery odlišné od právnych záverov zaujatých súdom prvého stupňa.

Otázkou odňatia možnosti žalovanému konať pred súdom prvého stupňa sa podrobne zaoberal odvolací súd v dôvodoch svojho rozhodnutia, s ktorým závermi sa dovolací súd stotožňuje.

Ak za tohto stavu prvostupňový i odvolací súd vec prejednali v neprítomnosti žalovaného, neporušili tým žiadne procesné ustanovenie a právo patriace žalovanému ako účastníkovi konania. Súdy procesným postupom, ktorý zvolili neodňali preto žalovanému

možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. Dôvod prípustnosti dovolania podľa tohto ustanovenia nie je teda daný.

Pokiaľ dovolateľ namietal nesprávne právne posúdenie veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.) dovolací súd udáva, že tento dôvod je prípustným dovolacím dôvodom, ktorý možno však uplatniť vtedy, ak je dovolanie prípustné, samo nesprávne právne posúdenie veci ale prípustnosť dovolania nezakladá. Dovolanie je v Občianskom súdnom poriadku upravené ako mimoriadny opravný prostriedok, ktorý nemožno podať proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu; pokiaľ nie sú splnené procesné podmienky prípustnosti dovolania, nemožno napadnuté rozhodnutie podrobiť vecnému preskúmaniu a preto ani zohľadniť prípadné vecné nesprávnosti rozhodnutia.

Keďže v danom prípade dovolanie nie je podľa § 238 O.s.p. prípustné, nebola preukázaná existencia dovolateľom namietanej vady konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. a neboli zistené (ani tvrdené) iné vady uvedené v § 237 O.s.p., dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že dovolanie žalovaného je neprípustné, preto ho odmietol (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p.).

O náhrade trov dovolacieho konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 146 ods. 1 písm. c/ O.s.p. (s použitím analógie) v spojení s § 243b ods. 5 a § 224 ods. 1 O.s.p., keď neboli dané dôvody pre použitie odseku 2 tohto ustanovenia, pretože žalobkyni v súvislosti s dovolacím konaním žiadne trovy nevznikli.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 28. októbra 2009

JUDr. Eva Sakálová, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová